

KATE-Kainuuseen terveyttä ja mielen hyvinvointia

MYRS 22.09.2023 § 118

Hakijana on Kajaanin Ammattikorkeakoulu yhteyshenkilönään Tuula Haverinen.

Hakijan edustaja yliopettaja Arja Oikarinen (KAMK) tulee MYR kokoukseen esittelemään hanketta.

Kainuun alueellinen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (HYTETU) työryhmä on seurannut kainuulaisen väestön hyvinvoinnin tilaa indikaattoritiedon avulla. Tammikuusta 2023 alkaen työryhmä toimii nimellä yhdyspintatyöryhmä. Yhdyspintatyöryhmän tunnistamat hyvinvoinnin haasteet Kainuussa liittyvät erityisesti mielenterveyden ongelmiin ja yksinäisyyteen sekä työikäisten yhteisöstä syrjäytymiseen tai syrjäytymisuhkaan. Mielenterveyteen liittyvät haasteet on tunnistettu myös Kajaanin kaupunginvaltuustossa, jossa on tehty valtuustoaloite tarpeesta laatia Kainuuseen oma mielenterveysohjelma.

KATE- hankkeen tavoitteena on ylläpitää ja edistää Kainuun hyvinvointialueen asukkaiden mielenterveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä hyödyntäen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on edistää työikäisten kainuulaisten polkuja kohti koulutusta ja työllistymistä. Hankkeen tavoitteena on myös kehittää Kainuun kuntien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (HYTETU) työryhmien toimintaa.

Hankkeessa tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämisen ohjelma sekä tuetaan ohjelman toimeenpanoa. Mielenterveysohjelman avulla lisätään mielen-terveysosaamista Kainuun kuntien ja Kainuun hyvinvointialueen hyvinvointia tukevassa palvelujärjestelmässä. Palvelujärjestelmä koostuu kuntien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, toisen asteen, työvoima- ja työllisyyspalvelujen ja ammattikorkeakoulun toimijoista sekä Kainuun hyvinvointialueen lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyvien sote- ja pelastuspalveluiden sekä järjestöjen toimijoista.

Työpaketti 1. Nykytilan kartoitus

Kirjallisuuskatsauksen avulla selvitetään, minkälaisia mielenterveysohjelmia on käytössä muualla Suomessa sekä kuvataan mitä mielenterveysohjelma ylipäätään on ja millä tavalla mielenterveysohjelmalla voidaan edistää väestön mielenterveyttä ja vahvistaa alueen mielenterveysosaamista. Tämän lisäksi tehdään selvitys Kainuun alueen mielenterveyden tilasta. Selvityksessä huomioidaan palvelumuotoilun keinoin sekä asukkaiden mielenterveysprofiilit että alueelliset mielenterveyteen vaikuttavat tekijät. Selvityksen tietopohjana

käytetään aikaisempia tutkimuksia, tilastotietoja, alueellisen hyvinvointikertomuksen sekä kuntien hyvinvointikertomusten tuottamaa tietoa.

Tämänhetkisen tiedon mukaan Kainuussa on sekä sosioekonomisia että sukupuoleen perustuvia terveyseroja. Miehet sairastavat enemmän kuin naiset. Selvityksessä kuvataan mikä merkitys sukupuolella, sosioekonomisella taustalla tai työllisyystilanteella on mielenterveyteen sekä koulutuksessa ja työelämässä pärjäävyyteen. Selvityksen tueksi kerätään tarpeen mukaan tarkentavaa tietoa kainuulaisilta kysely- ja/ tai haastattelututkimuksilla.

Työpaketissa kootaan yhteistyöverkosto alueen toimijoista ja muodostetaan yhteiskehittämisen työpajat. Yhteistyöverkoston kutsutaan edustajat kuntien ja hyvinvointialueen hyvinvointia tukevasta palvelujärjestelmästä. Lisäksi kartoitetaan alueella toimivat järjestöt, joiden edustajat kutsutaan yhteistyöverkoston. Samoin selvitetään alueen yritysten, esimerkiksi kauppojen tai matkailupalveluyritysten edustajien halukkuutta osallistua hankkeen yhteistyöverkoston.

Työpaketti 2. Mielenterveysohjelman laatiminen

Ensimmäisessä työpaketissa muodostettu yhteistyöverkosto jatkaa työskentelyä ja aloittaa mielenterveysohjelman laatimisen yhteiskehittämisen työpajoissa. Mielenterveysohjelman laatimisessa hyödynnetään ensimmäisen työpaketin tuloksena syntyneitä nykytilan kartoitusta. Tarvittaessa yhteistyöverkoston täydennetään muilla asiantuntijoilla. Mielenterveysohjelman versio (1.0) on valmis elokuussa 2024.

Työpaketti 3. Mielenterveysosaamisen vahvistaminen ja mielenterveysohjelman toimeenpanon tukeminen

Työpaketissa järjestetään koulutukset (n=11) mielenterveysosaamisen vahvistamiseksi hankkeen kohderyhmille eli kuntien toimijoille (varhaiskasvatus, perusopetus, toinen aste, työvoima- ja työllisyyspalvelut, ammattikorkeakoulu,) Kainuun hyvinvointialueen toimijoille (lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyvien sote- ja pelastuspalvelut) sekä järjestöjen toimijoille. Koulutukset toteutetaan pienryhmissä elinkaariajatteluun "vauvasta vaariin" perustuen siten, että yksi ryhmä muodostuu lasten, nuorten ja perheiden palveluissa toimivista, toinen ryhmä muodostuu työikäisten palveluissa toimivista ja kolmas ryhmä muodostuu ikääntyneiden palveluissa toimivista henkilöistä Kainuun kunnista, hyvinvointialueelta sekä järjestöistä. Kullekin pienryhmälle toteutetaan kolme koulutuskertaa.

Hankealueeseen kuuluvissa Kainuun kunnissa järjestetään yhteisöllisiä, mielen hyvinvointia edistäviä tapahtumia (n=7). Kuntalaisilla on mahdollista osallistua tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Tapahtumien tavoitteena on lisätä kuntalaisten tietoisuutta kuntien hyvinvointia edistävästä toiminnasta ja oman kunnan HYTETU-työryhmästä sekä KATE-hankkeesta.

Työpaketissa pilotoidaan Mielenterveysohjelman versio (1.0). Lisäksi tuotetaan KATE-käyttöohje ja toteutetaan käyttöohjeen hyödyntämistä tukevat koulutukset (n=3) kuntien HYTETU-työryhmille mielenterveysohjelman käyttöönoton tueksi.

Työpaketti 4. Hankkeen viestintä, arviointi ja tulosten levittäminen

Työpaketissa suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen viestintä, tuotetaan julkaisuja, arvioidaan hankkeen vaikutuksia ja toteutetaan hankkeen aloitusseminaari joulukuussa 2023 ja loppuseminaari kesäkuussa 2026. Lisäksi varmistetaan Mielenterveysohjelman vakiintuminen kuntien hyvinvointikertomuksiin.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika hakemuksen mukaan on 1.11.2023-31.7.2026 ja kokonaiskustannusarvio 536 302 €, johon haetaan TL 4 ESR/valtion rahoitusta 429 042 €.

Hankkeen kustannusarvio:

Palkkakustannukset	383 072 €
Flat rate 40 %	153 230 €
Yhteensä	536 302 €

Hankkeen rahoitussuunnitelma:

ESR/valtion rahoitus	429 042 €	80,00 %
Hakijan rahoitus, muu julkinen	15 758 €	2,94 %
Kuntarahoitus	91 502 €	17,06 %
Yhteensä	536 302 €	100,00 %

Hankkeeseen osallistuvia henkilöitä yhteensä 344. Hankkeen rahoitukseen osallistuvat kaikki Kainuun kunnat (pl. Puolanka).

Lisätietoja rahoitusasiantuntija Verna Piirainen, Puh. +358 50 524 9563, sähköposti: verna.piirainen@ely-keskus.fi

Puheenjohtajan ehdotus

MYR sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista. Hanke menee MYR:in hyväksyttäväksi.

Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (27/52) tullakseen rahoitetuksi.

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.3 Yhdenvertaiseen osallisuuteen.

Hanke tukee Kainuun maakuntaohjelmaa 2022-2025: Kainuulaisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus kohenevat,

samoin eri väestöryhmien terveyserot sekä eriarvoisuus vähenevät alueen sisällä koko maahan verrattuna.

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

MYR 19.10.2023 § 47
223/00.04.00/2022

Erillisliitteenä valintaesitys.

Lisätietoja rahoitusasiantuntija Verna Piirainen, Puh. +358 50 524 9563, sähköposti: verna.piiirainen@ely-keskus.fi

Puheenjohtajan ehdotus

Maakunnan yhteistyöryhmä MYR puoltaa hankkeen rahoittamista.

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 4 erityistavoitetta 4.3 Yhdenvertaiseen osallisuuteen.

Hanke tukee Kainuun maakuntaohjelmaa 2022-2025: Kainuulaisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus kohenevat, samoin eri väestöryhmien terveyserot sekä eriarvoisuus vähenevät alueen sisällä koko maahan verrattuna.

Maakunnan yhteistyöryhmän päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Pentti Malinen ja Mikko Keränen esteellisinä eivät osallistuneet tämän hankkeen päätöksentekoon.

Merkitään työjärjestysasiana asialistan nro: 10 Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen tulosopimuksen laatiminen vuodelle 2024 sekä puolivuotisraportti 2023 (neuvottelukunta-asia) käsitellään asiakohdassa 11 ja asialistan nro 11 Uudistuva ja Osaava Suomi 2021-2027 alueelliset rahoitussuunnitelmat, indikaattorit 2024, tulostavoitteet 2024-2025 käsitellään asiakohdassa 10.